

S. Sayısı : 252

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/560)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 930, 6/1938

24 . V . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . V . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

Gerekçe

Okul kitaplarının yalnız Millî Eğitim Bakanlığınca bastırılıp dağıtılmasını gerektiren müellif azlığı, Basın ve Yayın Kurumlarının az imkânlarla sahip bulunması gibi sebepler, 2259 sayılı Kanunun uygulandığı 15 yıl içinde ortadan kalkmış gibidir. O kadar ki, bahsi geçen kanun neticesi olarak Bakanlık tutulan tek kitap yolunun öğretime yetmediği de dikkate alınarak, müelliflerin Bakanlık dışında bastırdıkları okula yarar kitaplar, mahiyetlerine göre, yardımcı ders kitabı veya sadece tavsiyeye değer mütalâa kitabı şeklinde okul kitapları listesine, yahut da ayrıca Tebliğler Dergisine konduğu gibi Bakanlık tarafından da yardımcı kitaplar bastırılmıştır.

Bugün öğretmenlerimiz arasında türlü memleketlerin ileri ve pedagojik ders kitaplarını ya doğrudan doğruya veya ihtiyaçlarımıza göre değiştirerek tercüme etmek, yahut yeniden okul kitabı yazmak isteyenlerin miktarı artmıştır. Ayrıca öğretim edebiyatını genişletmek ve daha fazla okul kitabı müellifi yetişmesine yardım etmek ihtiyacı da belirmiştir. Bu suretle yazılacak kitapların hepsini Bakanlığın hasmasına imkân yoktur. Böyle kitapların Bakanlıkça incelenerek programa ve usule uygunluğu, ders kitabı vasfını taşıdığı belirtildikten sonra sahipleri tarafından bastırılması uygun olacaktır.

Bu itibarla 2259 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması, ancak hem okul kitabı seçmek bunların nitelik ve fiyatlarını belirtmek gibi, eğitimle sıkı sıkıya ilgili hususların, hem de ders kitabı ihtiyacının karşılanmasını emniyette bulundurmaya üzere icabında okul kitabı bastırıp dağıtma işinin Millî Eğitim Bakanlığının yetkileri arasında kalmasının sağlanması maksadıyla bağlı tasarı hazırlanmıştır.

Geçici madde, bir taraftan tek eldeki baskıdan serbest baskıya geçerken elde mevcut okul kitabı stoku dolayısıyla mütedavil sermaye zararını önlemek, diğer taraftan kitaplar serbest bırakılırken müteşebbislerin karşılaşabilecekleri müşkülleri gözetlemek ve buna karşı tedbir almak kaygısıyla konulmuştur.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/560

Karar No. 27

3 . VI . 1949

Yüksek Başkanlığa

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Kanun tasarısı Komisyonumuza havale buyurulmuş ve 2 . VI . 1949 günü Millî Eğitim Bakan hazır bulunduğu halde incelenmiştir.

1933 yılında bâzı zaruretle kabul edilen ve okul kitaplarının yalnız Millî Eğitim Bakanlığınca bastırılıp dağıtılmasını âmir bulunan 2259 sayılı Kanunun kaldırılmasını ve şahsi teşebbüs kabiliyeti olan, kendine güvenir kimşelerin okul ders kitabı yazmaları imkânını sağlayan kanun tasarısı, prensipi itibariyle Komisyonumuzca ittifakla kabul edilmiştir.

Bu suretle öğretim edebiyatımız genişletilmiş, daha fazla okul kitabı müellifi yetiştirilmesine yardım edilmiş olacak ve okullarımızda gerek pedagojik metod, gerek ilmî değer bakımından üstün vasıflar taşıyan kitaplarımız tutunabilecektir.

Millî Eğitim Bakanlığının ders kitaplarını doğrudan doğruya yazdırmaktan ziyade yazılanlar üzerinde bir tanzimci vazifesi olduğunu düşünen komisyonumuz birinci maddeyi aynen kabul etmiştir.

İkinci maddenin daha sarîh olarak ifadesine lüzum görmüş ve maddeye buna göre hükümler koymuştur.

Diğer maddeler de aynen kabul edilmiştir.

Ancak Komisyonumuz kanunun tatbikatı bakımından aşağıda arzolunan hususların gerekçede yer almasına lüzum görmüştür :

A) Özel şahıslar tarafından yazılan kitapların zamanında ve gerektiği itina ile tetkikini sağlamak için Talim ve Terbiye Dairesine bağlı bir ders kitapları tetkik heyetine katı ihtiyaç vardır.

B) Öğretmen Okulu, Eğitim ve Köy enstitülerinde okutulan ders kitaplarının daha bir müddet serbest basıma bırakılmaması gerektir.

C) Özel tablular tarafından basılan kitapların okullara zamanında dağıtılması ve bu suretle öğrencilerin kitapsız kalmaması için gerekli tedbirler de alınmalıdır.

Bu suretle hazırlanmış olan Kanun tasarısının Yüksek Kamutaya sunulması ivedilikle konuşulmasının temini ricasiyle Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim K. Başkanı

Bu R. Sözcüsü

Erzurum

Kars

C. Dursunoğlu

T. Taşkıran

Kâtip

Kars

Ankara

Balıkesir

T. Taşkıran

A. B. Bekman

E. Altan

Çorum

İzmir

Maraş

H. Ilgaz

E. Çınar

Dr. K. İdil

Maraş

Urfa

E. Soysal

S. K. Yetkin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutTURULACAK ders kitaplarının seçilmesi ve bunların nitelikleri ile satış fiyatlarının tâyin edilmesi Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Okul kitabı olarak kabul edilen bir eserin okutulma süresi kabul tarihini takibeden ders yılından başlayarak üç ders yılıdır. Sürenin bitmesi, eserin aynı süre ile tekrar kabulüne engel değildir. Sürenin uzatılması işlemi, sürenin sona ermesinden bir yıl önce tamamlanır.

MADDE 2. — Millî Eğitim Bakanlığı (Lüzum gördüğü takdirde) kendisi de okul kitabı yazdırır, bastırır, dağıtır. Bakanlıkça telif hakkı ödenerek bastırılan okul kitaplarının edebî mülkiyeti, süresi içinde, mutlak olarak Bakanlığa geçer. Bakanlık bu eserler üzerinde faydalı ve lüzumlu göreceği her türlü değişikliği yapabilir.

MADDE 3. — 3 Haziran 1933 tarih ve 2259 sayılı Kanun kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 3 Haziran 1933 tarih ve 2259 sayılı Kanunla tesis edilmiş olan Okul Kitapları Sandığı tasfiye edilerek bu sandığa ait paralar Devlet Kitapları mütedavil sermayesine maledilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bakanlık 2259 sayılı kanuna göre bastırmakta olduğu kitaplardan her yıl serbest basıma bırakacaklarının listesini ders yılı başından bir yıl önce ilân eder.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Başbakan
Ş. Günaltay

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
Nihat Erim

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millî Eğitim Bakanlığı, herhangi bir dersi karşılayacak ihtiyaca uygun bir kitap bulunmadığı veyahut müellifler tarafından hazırlanıp Bakanlıkça kabul edilmiş kitapları ihtiyaca yeter görmediği takdirde kendisi de okul kitabı yazdırır, bastırır, dağıtır. Bakanlıkça telif hakkı ödenerek bastırılan okul kitaplarının edebî mülkiyeti, süresi içinde, mutlak olarak Bakanlığa geçer. Bakanlık bu eserler üzerinde faydalı ve lüzumlu göreceği her türlü değişikliği yaptırabilir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin geçici birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin geçici ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bakanı <i>N. Sumer</i>	Adalet Bakanı <i>Fuad Sirmen</i>
Milli Savunma Bakanı <i>H. Çakır</i>	İçişleri Bakanı <i>E. Erişirgöl</i>
Dışişleri Bakanı <i>N. Sadak</i>	Maliye Bakanı <i>İ. R. Aksal</i>
Milli Eğitim Bakanı <i>T. Banguoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Ş. Adalan</i>
Ekonomi ve Ticaret Bakanı <i>C. S. Barlas</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	Tarım Bakanı <i>Cauid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı <i>Dr. K. Satı</i>	Çalışma Bakanı <i>Reşat Ş. Siver</i>